СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 134. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 11. червня, 1925. VOL. XXXIII. No. 134. Jersey City, N. J., Thursday, June 11. 1925. THREE CENTS

Кулидж дуже вдоволений своєю подорожею на захід

ВАШИНГТОН, 9. червня. — Президент Кулидж заявив ґазетярям, що оваційні принятя, яких він дізнав підчас своєї подорожи до західних стейтів, дають йому до зрозуміння, що народ годиться з його політикою.

Демократи сейчас стали висмівати се пояснение президента. Вони кажуть, що кождий президент Злучених Держав, хочби його політика була не знати як непопулярна, може бути певний урочистого принятя серед народа

БАНК ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВИСОКИХ ЗИСКІВ.

НЮ ЙОРК, 9. червня. — Ферст Нешенел Бенк оголосив, що він буде давати своїм шеровцям по 25 процентів від їх шерів.

Від сеї заяви шери банку підскочили о 140 долярів за один день.

КОШТИ УРЯДУ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ ПОДВОЇЛИСЯ ЗА 5 ЛІТ.

ВАШИНГТОН, 9. червня. — Департамент торговлі, обчисливши кошти урядів поодиноких стейтів, прийшов до переконання, що кошт удержання уряду стейту Ню Йорку за пять літ подвоївся.

Кошти удержання всіх урядів стейтових виносять за рік 1 міліярд 310 міліонів долярів, або по близько 12 долярів на одного мешканця.

ТАКОЖ НАСЛІДКИ ПРОГИБІЦІЇ?

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 9. червня. — Після нюйорської стейтової шпитальної комісії число алькоголічних випадків божевілля в сьому стейті зросло за пять літ від заведення прогибіції в три рази.

В 1920 році до стейтових шпиталів для божевільних допущено всего 122 осіб, хорих від алькоголічного божевілля, в 1921 році вже 193, в 1922 році 220, в 1923 році 276, а в 1924 році аж 373 особи.

БЕЛЬҐІЙСЬКА КОМІСІЯ ІДЕ ГОДИТИСЯ ЗА ДОВГИ.

ВАШИНГТОН, 8. червня. — Департамент стейту дістав повідомлення від бельґійського уряду, що довжна комісія сього уряду приїде в липни, щоби почати з урядом переговори щодо способу сплачування военних довгів Бельґії.

ЧВЕРТЬ МІЛІОНА ЛЮДИЙ СПАЛО В ПАРКАХ В СПЕКУ.

НЮ ЙОРК, 8. червня. — Після обрахунків нюйорської поліції, в парках міста спало в часи великої спеки минувшого тижня коло 250,000 людий. Поліція підчеркує незвичайну культурність тих людий; поліція не потребувала робити межи ними ні одного арештування, і не зломали сі люди ні одного деревця, ні одного корчика.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД НЕ ХОЧЕ ВИСИЛАТИ КЕРМОВОГО БАЛЬОНА НА ПІВНІЧНИЙ БІГУН.

ВАШИНГТОН, 8. червня. — Департамент фльоти відмовився дати дозвіл на виправу котрогось з великих американських кермових бальонів на далеку північ на ратунок норвезькому подорожникови Амундсенови, що поїхав літаком до північного бігуна й пропав без вісти.

СТУДЕНТИ ШУКАЮТЬ УБИЙНИКА ПРОФЕСОРА.

БЕЙТОН РУЖ, Луисіяна, 8. червня. — 38 студентів відділу агрономії (науки про рільництво) добровільно зорганізувалися для відкриття злочинця, що забив сокирою професора сього відділу Тернера. Студенти будуть передовсім старатися відкрити, чи котрий з них не поповнив злочину.

РОЗБИТТЯ МОТОРОВОЇ ЛОДКИ.

НЮ РОШЕЛ, Ню Йорк, 8. червня. — Сильний вітер загнав моторову лодку Норманд, наладовану 20 пасажирами, на скали й розбив її. Лодка затонула по трох годинах, а пасажирів виратувала лодка портової поліції.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ЗА ДАВНИЙ ЗЛОЧИН.

ГВАЙТ ПЛЕЙНЗ, Ню Йорк, 8. червня. — Перед стейтовим судом поставлено тут нині під закидом убийства в першім степени Еміля Клята, розбишаку з Гобокена.

Судять його за участь в убийстві італійського імміґранта Джорджа ще в 1916 році. Як говорить на суді прокураторія, Джордж погиб на Добс Фері дня 15. січня 1916 року. Найдено його ще живого, але з підрізаним гордом. Недалеко від нього поліція знайшла привязану до дерева його сестру Марію. Зі зізнань умираючого та Марії поліція вимотала постепенно цілу історію. Показалося, що жена Джорджа залюбилася в молодім „бордері" і уложила плян зґладити зі світа свого мужа, щоби відтак вийти заміж за бордера. Вона просила свою знакому Киті Меккормик постаратися о вбийників, обіцюючи їм по 500 долярів.

Киті намовила Клята й Мекнамару доконати страшного діла. Сі остаточно виробили плян та намовили сестру жертви, щоби вона вивела свого брата на відлюдне місце. Не підозріваючий нічого Джордж дав вивестися в ліс, де його Клят і вбив. Опісля вже вбийники привязали сестру до дерева, щоби скинути з неї всяке підозріння.

Сестра вбитого й Мекнамара вернулися домів, і тут їх поліція арештувала. Скоро потім арештовано всіх учасників злочину, крім Клята, котрий завдав покійному смертельний удар. Їх суджено, засуджено на смерть, але помилувано на досмертну вязницю. Клят втік був на захід, де він далі віз життя, повне всяких злочинів. Аж тепер, в 9 літ по злочині, поліція його прицупнула та поставила на суд. Проти нього зізнають його колишні спільники, які й складають на нього всю вину за злочин.

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і мишва знищила озимину. Лютий ворог донищує його податками і даннинами та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нації. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспалий кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі, повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

КОРОВА ПРИЧИНОЮ ЗЕЛІЗНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

БРІСТОЛЬ, Окла., 26. мая. — Поспішний поїзд поміж Сан Люїс і Сан Франціско вилетів нині зі шин, а машиніст і паляч віднесли такі сильні покалічення, що нема надії на їх подужання. Таксамо і декілька подорожних зістали покалічені. Поїзд, який їхав повною силою пари, наїхав на корову, що стояла на шляху; льокомотива і вози, за виїмком двох останніх, вивернулися в рів.

КАТЕДРА В АМІЄН ЗАПАДАЄТЬСЯ.

АМІЄН, Франція, 26. мая. — Катедрі в Амієн, найціннійшому памятникови ґотицького стилю, грозить поважне ушкодження, коли не цілковита руїна. Дощі так підмулили часть землі під катедрою, що великий кусень площі, захоплюючий трийцять ярдів фронту катедри, запався з великим гуком. Вимулена яма є від двайцять пять до трийцять стіп глубока.

ВЗЯЛИ СЕБЕ ЗА БАНДИТІВ.

Сімнайцятьох людей убито, коли зійшлися оноді недалеко Чіґватлян в полуднево-західнім Мексику дві ґрупи узброєних людей, що взяли себе за бандитів і билися через дві години, поки відкрили помилку. Узброєні люде шукали за бандитами і побачивши себе взаїмно, приступили відразу до стрілянини, не стараючись ствердити, кого перед собою мають. Битва скінчилася тим, що одна ґрупа уступила і доперва коли оставші зачали оглядати трупів, показалося, що се не були ніякі бандити.

КЛОПІТ З ДУХОБОРАМИ НЕ СКІНЧИВСЯ.

Хоч духобори в Брітіш Колюмбії й згодилися посилати своїх дітей до школи, то, як виходить з донесень з Ґренд Форкс, клопіт з ними зовсім ще не скінчився. Духоборські діти настають на те, щоби співати в школі духоборські псалми, які, як відомо, бувають безконечні. Крім сего вони домагаються, щоби їх вчити тільки читання, писання і рахунків. Коли учителька в школі Колюмбія не згодилася приняти духоборських псалмів в програму щоденної науки, до школи прийшла громада духоборок сваритися з учителькою. Було 35 випадків засудження духоборів за нехтовання шкільних приписів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА"

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОҐРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1926.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошення до калєндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошення буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотоґрафії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (єсли який кружок, співацьке товариство і т. п. не есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1926 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 31. липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покриттє коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Вс. письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street. Jersey City, N. J.

НІХТО НЕ ЗНАЄ ГОДИНИ СМЕРТИ АБО НЕЩАСТИ СВОГО. ЗАБЕЗПЕЧТЬ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ В У. Н. СОЮЗІ ЗАРАЗ.

ЛЕГКА ПОБІДА ДЛЯ ІТАЛІЙСЬКИХ ЖІНОК.

Італійські жінки, які доси не відгравали ніякої ролі в політиці, віднесли 15. травня побіду в боротьбі за свою рівноправність так легко, що в парляменті не було навіть поіменного голосовання над тим, чи мають вони дістати право голосу, чи ні. Палата послів одноголосно одобрила законопроєкт, що дав жінкам право голосу. Коли в палаті внесено сей законопроєкт, він на загальне здивовання не найшов противників, хоч було відомо, що деякі посли були проти него. Однакож премієр Мусоліні сказав, що його бажання є, аби законопроєкт перейшов і се замкнуло роти противникам рівноправности.

НЕВДАЛИЙ ЛИНЧ.

З тяжким трудом не допущено до линчу, або самосуду, в Далас, Тексас. Коли по місті розійшлася чутка, що арештовані два Неґри, браття Ноел, признались, що убили двох білих чоловіків, аби знасилувати жінок, які були з ними, коло тюрми зібралася товпа народу, бажаюча зробити самосуд над арештованими. Около дві тисячі людей зібралося і підбурені бесідниками, пустилися розбивати двері тюрми. Сімдесять пять полісменів не могли дати собі ради з розюшеною товпою, аж покликано на поміч фаерманів і ті відганяли напасників, поки не надійшла міліція, змобілізована на розказ губернаторки, „мами" Ферґосон. Підчас шарпанини з напасниками пятьох з них пострілено.

ГОЛОД У КИТАЮ.

У китайській провінції Квей-Чоу шаліє голод. Мешканці кормляться листям і продають своїх дітей за риж. Католицькі місіонарі інформують, що були і тепер приключаються випадки людоїдства. Найгірше те, що населення не надіється на ніяку поміч.

ЗРАДЛИВІ БАНКНОТИ.

В Донвил, Онт. (недалеко Гемилтону) арештовано Джна Ґерингтона, який приніс на почту три 100-долярових банкноти Імпіріял Банку Канади і хотів купити за них моні ордери на своє власне імя до виплати у Виндсор.— Імпіріял Банк Канади кілька місяців тому відкликав з обігу всі свої 100-долярові банкноти, коли показалося, що богато з них є підроблені. При арештованім Ґерингтоні найдено близько 1,600 долярів, переважно в американських банкнотах. Підозрівають, що Ґерингтон є членом шайки підробників банкнотів.

Поступ нового імміґраційного пляну.

ЛОНДОН, 9. червня. — Уряд Злучених Держав уже почав переговори з англійським урядом у справі переводження екзамінації імміґрантів перед їх вирушенням до Америки місто екзамінації на Елис Айленді, як се ділося досі.

Американські представники мали вже говорити з урядом Ірляндії, котрий у повні згодився з пропозицією.

АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУЗЬКА ЗГОДА ВІДНОСИТЬСЯ ЛИШЕНЬ ДО ЗАХІДНИХ ГРАНИЦЬ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 9. червня. — Англійські ґазети остерігають Францію, щоби вона не надавала англійсько-французькому порозумінню такого значіння, якого воно не має, а спеціяльно, щоби нового порозуміння не ростягати на східні границі Німеччини, щодо котрих Анґлія не дійшла до ніякої згоди з Францією.

З ґазетних остережень виходилоби, що становище Польщі через нове порозуміння не поліпшилося.

ПОДОРОЖ ФРАНЦУЗЬКОГО МІНІСТРА ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ ДО МАРОКА.

ПАРИЖ, 9. червня. — Пенлеве, французький міністер заграничних справ, відїхав поспішно літаком до Марока. Ґазети пишуть, що він має дістати від маршаля Ліоте, що веде марокаңську кампанію проти збунтованих Арабів, звіт про положення, і можливо змінить радикально французьку політику в Мароко.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК НАЗИВАЄ АМЕРИКАНСЬКИХ ФУНДАМЕНТАЛІСТІВ ДІТВАКАМИ.

ЛОНДОН, 9. червня. — Джордж Бернард Шо, відомий англійський письменник мав тут нині дебату з другим англійським письменником Беловом про наближаючіся події, і в своїй промові остро скритикував американського політика Брайена за його похід проти наукової теорії про розвій висших родів звірят з низчих. Шо назвав цілу акцію Брайена дітвацтвом.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ДЕБАТУЄ ЗА СИР.

ПАРИЖ, 9. червня. — Французький сенат дебатував нині через кілька годин справу рокфортського сира. Один сенатор підняв справу наслідування й фалшовання сього славного сорта сира та домагався зараз ухвалення закона на його охорону перед непокликаними фабрикантами. Справи мимо довгої дебати ще не вирішено.

КАЙО ХОЧЕ НАЛОЖИТИ НОВІ ТЯГАРІ НА ФРАНЦУЗІВ.

ПАРИЖ, 9. червня. — Французький міністер скарбу Кайо предложив нині французькому парляментови першу частину нового буджету Франції. Другі три части будуть предложені в найблизчих днях.

Перша частина сього буджету предкладає далеко йдучі реформи. Вона радить наперед зрівноважити видатки Франції з її приходами, завести нові гроші та усталити курс франка. Та найголовнійше, Кайо мав відвагу зажадати від французьких податковців збільшення податків о півтора міліярда франків.

ФРАНЦУЗЬКА ҐАЗЕТНА ОПІНІЯ ЗА НОВОЮ АНҐЛІЙСЬКО-ФРАНЦУЗЬКОЮ ЗГОДОЮ.

ПАРИЖ, 9. червня. — Французькі ґазети майже без виїмків висказуються за новою англійсько-французькою згодою, після котрої Анґлія зобовязалася ґарантувати німецько-французькі границі.

НОРВЕЖЦІ ПРОСЯТЬ АМЕРИКУ О ДОПОМОГУ ДЛЯ АМУНДСЕНА.

ОСЛО, Норвеґія, 9. червня. — Норвезьке Товариство віднеслося до американського уряду через американського консуля в сьому місті з прозьбою о допомогу для норвезького подорожника Амундсена, що виїхав кілька тижнів тому на літаках до північного бігуна й не давав від того часу про себе найменчого знаку.

НЕ ХОЧУТЬ ПУСТИТИ ОБРАЗУ.

БЕРЛІН, 9. червня. — Міська рада й маґістрат Берліна віднеслися до міністра внутрішних справ з домаганием, щоби він поробив кроки, щоби Німеччина не втратила „національно важних творів штуки".

Ходить тут о славний образ великого італійського маляра Рафаеля, що представляє італійського провідника Джуліяна Медічі. Сей образ мали продати недавно одному американському торговцеви образів з Ню Йорку.

МЕКСИКО ХОЧЕ ПРОЧИСТИТИСЯ З ЧУЖИХ ЗЛОЧИНЦІВ.

МЕКСИКО, 9. червня. — Мексиканський міністер судівництва заявив, що велике число злочинів в Мексику доконується бандою заграничних злочинців, та заповів безпощадну кампанію уряду проти сих межинародних опришків.

КИТАЙЦІ МАЛИ СТРІЛЯТИ НА АМЕРИКАНСЬКУ ЛОДКУ.

ЛОНДОН, 9. червня. — З Шанґаю доносять, що китайські ворохобники мали стріляти на лодку, в котрій сиділо 4 Американців та з котрої повівав американський прапор. Одна Американка, що була на лодці, віднесла легку рану від пострілу. Після сього випадку командант американської фльоти, стоячої в порті, приказав висадити на беріг марінарів для охорони американських горожан та їх маєтку.

Англійський міністер заграничних справ заявив в парляменті, що англійський уряд стоїть на становищи, що в Китаю мусить бути мир і порядок.

Большевицький уряд видав через Третій Інтернаціонал відозву до всего світу, в котрій [illegible]

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee:

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКА І ЕВРОПА

Нова американська адміністрація чим далі тим більше зближується до Европи. До цего змушують її економічні обставини. Европа винна Америці около 8 міліярдів военного довгу, а кромі Англії ніхто не збирається по добрій волі платити.

Кромі цего американські фінансісти заангажувалися в європейські підприємства на значні суми, бо тільки за послідні чотири роки на $1.828,259.000.

Коли нема спокою, нема ґарантії, що капітал не пропаде ні нема приходів. Европа знаходиться тепер в такім стані, що не може рішучо оплатити навіть процентів, бо про зворот тих сум нема що на разі й думати.

Европа не може знова стати на ноги через верзальський договір, який скрутав економічно Німеччину та понакраював місто одної довоєнної, цілу купу нових Альзацій і Льотарингій. Якби не підходити до уздоровлення Европи то таки треба наткнутися на верзальський договір і або його цілком повалити або змінити. Всі вже прийшли до того переконання, а тільки Франція ні, бо о Польщі нема що говорити, її не будуть питатися, а подиктують.

Треба отже підійти і до Франції. А справа не легка, бо Америка офіціяльно не хоче вмішуватися в европейські справи. Так рада в раду запитали її диплььоматично чи часами вона собі не пригадує, що вона винна Америці 4 міліярди золотом та чи вона не хоче часами дещо сплачувати, от хочби якийсь малий процент.

Счинився крик в Франції. Як то, кажуть Французи, можна від нас вимагати сплати того довгу, який ми зробили на повалення пруського імперіялізму, побіду демократії. І то від нас, які колись проливали кров за американську свободу, які золотом допомагали ще американському вивзоленню. І то тоді, коли нам Німці не хочуть платити і не знати чи взагалі заплатять.

Але покричали тай втихли, бо американський амбасадор в Лондоні заявив, що як будуть кричати і далі бренькати шаблями, а не успокояться, то Америка здержить дальшу фінансову допомогу на відбудову Европи. А відомо, що ніякий американський банкир не переводить ніякої поважної фінансової операції поза Америкою не спитавши передом опінії Департаменту Стейту в Вашінґтоні. Відомо добре і Франції, що вона не дістане капіталу з Америки, якщо американський уряд буде проти цего. А без заграничного капіталу не можна зрівноважити французького франка і французького буджету. Тому то Франція заявилася за сплатою довгів та вислала в тій цили до Америки своїх експертів.

Та це ще для Америки за мало. Вона далі натискає на Францію вкупі з Анґлією, щоби змусити її до уступств в бік Німеччини. А Анґлії Франція винна рівнож щось около 4 білійони долярів. Тут знова не годні погодитися.

Непорозумінне істнує щодо двох справ: розоруження Німеччини і ґарантійного пакту. Між тими двома справами стоїть ще одна, для нас вельми важна, а саме вилучення Польщі з під опіки Франції, а полишення її власній судьбі.

На разі нема ще ніякого порозуміння. Франція домагається цілковитого знищення всіх фабрик амуніції та военних знарядів як цего вимагає верзальський договір, а Анґлія є за розоруженнем Німеччини і переміною тих фабрик на промислові підприємства іншого рода. Анґлія є за тим, щоби Німеччина відзискала загарбані Польщею німецькі землі, а Франція за тим, щоби ґарантійним пактом обняти ще охорону теперішних границь Польщі і Чехословаччини.

Польща, о якої шкіру тут найбільше ходить, бе в дзвін на трівогу і не може знайти слів догани для перфідного Альбіону, що зраджує свого союзника Францію та так страшно кривдить шляхотний польський нарід.

Фінансовий натиск Америки і Анґлії буде мабуть найбільш успішний зі всіх дотеперішних спроб і приведе Францію до розуму та вилічить її від гістеричної політики супроти Німеччини з одного боку, а приязни з Польщею з другого. Відповідь французького міністра заграничних справ Бріяна на предложений Німцями ґарантійний пакт ще далека від того до чого прямує Анґлія і Америка. Рада Амбасадорів не може рівнож погодитися що до німецького розброєння, зарисовується французько-анґльосаський конфлікт. Але зате зарисовується щораз далі то виразнійше політика Анґлії і Америки, яка попирає німецькі домагання та звертається проти Польщі.

Може хоч тепер знайде в Америці і українська справа краще зрозуміння. Тепер вже приглянуться певно трохи краще Польщі та пізнають хто то є причиною неупорядкованих відносин в Европі. Для Українців знова відчиняється нове поле до пропаґанди в користь рідного краю.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

I.

Акція українських селян Галичини за будовою народних і читальняних домів.

(З листа села Олесина до односельчан в Америці).

Добре то пословиця каже: „Де є акція, там є й реакція" або „коли бють, то й бороняться." Так само й з нами; коли не було гнету й утиску, коли можна було в урядах говорити і писати по українськи, то й наші люди не робили ріжниці і казали, що то все одно. Нині настало у нас так, що не вільно навіть листа заадресувати своїм письмом і рідною мовою.

Тому то наші люди горнуться до освіти і де тільки можуть, в кождім найменшім сільци основують „Читальні Товариства Просвіта" і просвічаються, ширять культуру і стараються як мога, щоб наш безталанний рід козацький зрівнати хоч в части з культурними народами Европи. Шməренню освіти і культури серед наших селян стоїть на перешкоді в великій мірі недостача відповідної домівки, де би могло зійтись більше число людий, де можнаб давати театральні вистави, де би люди могли кождого вечера, в неділі і свята зійтись, нарадитись, повчиться, послухати гарного викладу, відчиту, хору і т. п.

Селяне в Козовій, Кривім, Слободі, Плаучі великій і др. повиставляли собі величаві поверхові народні доми, а прочі села як Ценів, Глинна, Таврів, Плотича поназвозили матеріялів і забираються з весною до будови народних домів. Тільки ми Олесчане не можемо стягнутися на таку будову, бо наше село невеличке а селяне убогі, бо сего року збіжжа не зародило і мало хто з нас хліб має. Помимо цего постарались ми дещо на будову читальняного дому і маємо трохи каміння, якого собі сами члени налупали, маємо кілька бальків і так стягаємось як можемо, але це все дуже кепсько йде.

Тому то звертаємось до Вас любі наші Браття і Сестри з горячим прошенням, допомочи нам в здвигненню нашої маленької твердині, відкиби наші селяне могли черпати освіту і культуру так дуже потрібну в нинішних часах. Ми знаємо, що Ви, любі Браття і Сестри, тяжко там працювати мусите, щоб заробити на хліб насущний, всеж таки Вам легше, бо Ви є вільні.

II.

Зазив до односельчан з села Гостова, повіт Товмач.

Дорогі Товариші і Браття Українці:

Так, як в природі по довгій важкій зимі являються перші теплі лучі сонця, так і нас по довгій умові часу, яку спричинили незабутні обставини, а в якій уснуло було глибоким сном усе наше культурне і просвітне життя — заблисли тепер з поза сірих хмар перші лучі сходячого сонця, а разом з ними збудився і наш дух з глибокого сну та віджила надія на кращу будучність, яка малаб лежати в нас самих.

Від двох літ існує в нас відновлене Товариство „Просвіти", а при нім Аматорський Кружок, який в протягу того часу улаштував понад девять аматорських вистав, одначе діяльність цего кружка є дуже утруднена — найбільше ізза браку власного будинку „Просвіти." Рівнож і члени Товариства „Просвіта" змушені є скитатись по чужих будинках, то ходити розбитим життєм, бо нема в них того центра, в котрім могли-б розвивати свою правду, свою діяльність та орґанізацію, — нема в них власного дому „Просвіти".

Є в нашім селі рівнож орґанізація польська та їй лекше приходить яка небудь праця, бо цю орґанізацію підтримують з одної сторони власти, а з другої богатші пани. Ми-ж мусимо надіятись на власні сили.

Якраз в днях вільних від праці, в Свята Воскресенія зібрались усі наші члени „Читальні Просвіти" і рішили прикласти усіх сил до того, щоби збудувати власну хату, бо лише тоді стислою є якась тісніща орґанізація і праця освіти.

Справді неодин з нас проявив щиру охоту около будови цего будинку, однак мимо щирої охоти і праці, бачимо, що тяжко буде покладатись виключно на власні сили.

Товариші і Браття Українці з Гостова! Ви там у вольній землі, вольні тілом і душею! Ви краще знаєте в яких обставинах ми тепер живемо. Ми є знищені економічно і морально; одначе ця нужда не відбирає нам охоти до праці і до освіти. У нас усе на думці слова нашого поета „Праця єдина з неволі нас вирве..." і ми працюємо і шукаємо помочі. Та де нам її знайти, як не у Вас, Товариші і Браття з заморських земель. Ви краще як хто инший, зумієте оцінити наші стремління та нашу постанову взнести в нашому селі — Гостові — власний Дім Просвіти. Імена Ваші золотими буквами записані будуть в серцях наших потомків, якщо Ви схочете причинитись до будови нашого вимріяного Дому і докинете тих кілька цегол під той просвітний будинок.

В ПОМІЧ ІМІҐРАНТАМ.

(Комунікат „Ліґи для американського горожанства в Ню Йорку").

В 1913 р. пять молодих чоловіків, уроджених поза границями Америки, придумали плян, зроджений з їх власного досвіду, створення Ліґи для американського горожанства, яка мала би допомагати чужинцеви в осягненню американського горожанства й освіти. Вони приняли за своє гасло слова: „ширити істину, що Америка є не лише країною нагоди, але також взаємних обовязків," а своєю ціллю: „заохочувати, помагати і поучувати людий чужосторонного уродження, щоби вони стали горожанами Злучених Держав."

В протягу дванайцяти років названа Ліґа допомогла поверх 100,000 особам осягнути американське горожанство, приготовивши їх до іспитів і допомігши їм у виповненню приписаних аплікацій. Із горстки нових Американців число Ліґи щораз зростало і дійшло нині до поважного числа: понад 4,000 мущин і женщин чужосторонного уродження. Канцелярія сеї Ліґи містилася спершу в маленькій кімнатці при Іст Третій улици. Сьогодня вона удержує два великі осередки для освітної й особистої обслуги в перелюднених частинах міста, а головну виконуючу кватиру в домі під ч. 342 Медісон евеню. Скромна колись праця розрослася нині до широких розмірів і тішиться довірєм уряду та визначних одиниць американського суспільства.

Ліґа пособляє чужинцям не лише в справі виповнювання деклярацій американського горожанства, відповідий на ріжні питання дотично натуралізавих іспитів, але вона удержує теж горожанську школу, в якій учать анґлійської мови, американської історії й тутешньої державної структури. Окремим популярним способом, при помоги зладжених відповідно мап, уділяється науки ґеоґрафії. Горожанські кляси уладжують часто придумані судові процедури і відвідують ріжні публичні установи. Женщини, що готуються стати американськими горожанками, учаться правильно пізнавати і розріжняти американські міри і ваги, познакомлюються докладно зі способами тутешного життя, зі санітарними вимогами домашного господарства, з відносною вартістю американської поживи, з торгами, з приладжуванням домашних буджетів і т. п. В тій цили вони враз з інструкторами відвідують зчаста департаментальні крамниці, переглядають жіночі сторони ріжних ґазет, слухають відповідних відчитів і переводять ріжні практичні демонстрації в школі.

Для своїх учеників і учениць Ліґа уладжує часто світляні або рухомі образки, достарчає їм витинки з чужоземної, зрозумілої їм преси, уділяє всяких можливих пояснень і постійно заохочує їх пізнавати зі всіх боків свою нову вітчину. Для них позакладано ріжні клюби і читальні, уладжується ріжні мітінґи, а кождого місяця відбувається якийсь попис або концерт, на котрім вступне слово виголошує звичайно кождочасний президуючий суддя натуралізаційного суду, або якийсь визначний урядовець, юрист, письменник чи промисловець.

Ясна річ, що ученики чи учениці Ліґа належить до ріжних народностий, але між ними нема ніяких расових чи національних ріжниць — всі вони виховуються в дусі взаємної толеранції і пошани, як пристало на добрих і розумних А- [illegible]

А Ліґа не робить між людьми найменшої ріжниці. Чи помочи в неї шукає чорнороб чи професор університету — всіх вона однаково обслугує, бо конституція Злучених Держав не знає ніякої клясовости й партійности.

ВОЗЛЮБЛЕНЕ „Я".

Старинна казка розповідає про короля, котрий чув таку погорду до пихи, що він обіцяв віддати свою одиначку красавицю й своє царство лишень за того, що покажеться без пустої пихи. Щоби переконатися про характер молодих мущин, він казав уставити при вході до палати велике зеркало. Кождий хто приходив поглядав у зеркало, а більше всіх молоді парубки, котрі прибиралися до нього і причепурювалися в ньому на принятя в королівної. Вже старий король утратив надію найти відповідного жениха, коли донесено йому, що один молодий мущина перейшов попри зеркало, навіть не глянувши в нього. Здивований король казав привести молодого парубка до свого двора. Се був поет, який про те й думав, що про свої поезії. Цар віддав йому руку царівни й престіл.

Так оповідає казка. Стара се казка, бо в нинішних часах королі хочби у казках уже більше розуму мають. Нині вже й казковий король не дуже-б то вірив, що поет бачив зеркало, але минув його, не приглянувшися йому. Нині вже й король спитавби, а, чи не був сей молодець найпростійший з усіх, що попри зеркало переходили. Нині вже мало не всі люди знають, кілько то пихи є в серцю кождого артиста, дарма що на зовні вони так часто видаються без пихи. Як часто можна стрінути поетів, які тільки тому пишуть, щоби бути пред- [illegible]

Де хто бачив письменника, що пише лишень для себе і не дбає за похвали громади?

Пиха се вираз себелюбства. Себелюство завсігди жадне признання й похвали ближніх. Тому нема розумнійшого заповіту над приказ: „Люби ближнього свого як самого себе". Але де є така людина, що може піднестися до такої божественної висоти, без дурення себе самого?

Люди, як король у казці, не доцінюють ваги себе любства, бо кождий чоловік закриває своє самолюбство перед другими, і ніхто навіть про себе самого не догадується, як сильно він любить себе самого.

Тому не від речі буде пригадати собі, як сильно ми любимо себе самих.

Говориться у старинній грецькій казці про прекрасного молодця, котрий побачив у воді відбиття власного лиця і залюбився у самім собі. Як кожда казка так і ся говорить велику правду. Кожда людина любиться в собі самій. Кождий чоловік се Нарциз, залюблений в своїх власних прикметах. Кождий чоловік є осередком цілого світа — для себе.

Крайнім себелюбом є дитина. Вона любить лишень себе: других вона любить лише о стільки, о скільки вони її служають. Лишень поволи дається вона навертати від любови себе до любови других. Малому себелюбови кажуть, що він мусить любити сю або другу особу, бо вони такі добрі для нього, і таке инче. Такій дитині й здається, що вона є осередком світа.

Сліпий подив родичів для дитини піддержує сей погляд. Тисячі разів в день говорять родичі дитині, яка вона розумна, а яка красна, а яка солодка, а яка люба. Не диво, що дитина приймає присуд родичів. Її вся увага скуплена на себе. Вона мріє про себе, як про неподільного царя в своїм царстві, котрим є увесь світ.

Тому й нема для дитини глибшої причини для самолюбства, як власне розбити се перецінюванне себе самого. Нема більшого розчарования, як стрінутися з дійсним життям і побачити, що фантастичний образ не відповідає дійсности.

Під упливом сурової дійсности одні поповняють самогубство, а другі забираються почитати дальше себе самого, але вже так щоби світ на сьому не пізнався.

Часто люди переконують себе, що вони влюбилися, тоді як у дійсности здобуття якоїсь женщини для них потрібне просто на те, аби представитися в кращім світлі перед другими.

Буває, що люди покидають свій народ і приступають до чужого, а великого й могучого, бо в той спосіб вони будуть світити перед світом величю чужого, величю, пожиченою від чужого народа.

Буває, що люди приступають до церкви, великої та могучої, та записуються в найбільшу або найсильнійшу партію з тих самих причин.

Деколи люди просто підносять себе перед другими, як та селянська дівчина, що свого часу на суді у Венеції скинула зі себе всю одіж та пробувала засліпити суддів красою свого голого тіла.

У декого боротьба проти природного себелюбства проявляється збоченою скромністю та соромливістю. Такі люди безустанно мучать себе тим, що вони гірші від других. Вони не повірили-б собі, що можуть доконати найпростійшої задачі. Вони не можуть взяти на себе обовязків проводу. Вони найщасливіщі тоді, як ними командує хтось другий, як за них дбає хтось другий, як за них працює або орґанізує хтось другий. Вони думають про себе, що вони слабі як тростина проти вітру. Що вони не робили-б самі, їм не подобається. Що роблять другі, се їм видається величезним.

Але в одному вони всі великі люди. У своїх мріях. Їх мрії не мають краю. У них вони літають. У них їх всі подивляють. У них вони підносяться понад маси. У них вони доконують великих діл, яким приплескує цілий світ.

Такі люди крадькома горді на себе. Їх гризе завість за других, які на їх очах доконують великого діла.

Вони ненавидять тих, які показують їх у правдивім світлі. Американці ненавидять Муринів, бо кождий мурин се неповільна пригадка, як жорстокими можуть бути Американці, коли їм се наказує їх маєтковий інтерес. Тому так люто ненавидять Українців Поляки, Москалі, Мадяри й Румуни. Тому Українців не люблять єзуїти та ксьондзи, проти котрих вживали всяких лукавств, брехні, й обману й насильства. Всякий жорстокий чоловік ненавидить того, над ким він зганяв свою жорстокість.

Людина любить себе самого, й любить перед самим собою уходити за великодушного.

З отсего ми бачимо, яке велике значіння в людському життю має пиха, і скільки то праці й зусиль треба, щоб сю пиху й самолюбство повернути на коривсть людий, на вщасливленнє людства. Скільки праці треба, щоби пишних самолюбів перемінити хочби на людий, які для своєї пихи не будуть нищити один другого, але попирати те, що одному й другому приємне.

В. Леміш.

З українського життя в Америці.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На поміч своїм односельчанам.

Щоби бодай вчасти помочи своїм односельчанам, котрі ще не отрясились з воєнного лихоліття і по нинішний день находяться в прикрім положенню до котрого прилучився ще й теперішний голод на українських землях, емігранти села Богатківці, підгаєцького повіту, зібрали між собою і вислали на поміч своїм односельчанам слідуючі датки:

По $1.00: Ф. Пурха, П. Гальбін, М. Захарчук, М. Богач; по $2.00: Д. Бляттер, Федорка Василишин; по $3.00: Ксенька Пронишин; по $5.00: Явдоха Мудар, Анна Веньгер, Явдоха Гуменюк (Вас.), Г. Цимбала, В. Якимець, Д. Польний, Анна Мудар, М. Білий, В. Змійовський, І. Содомора, Б. Розенблят, Е. Розенблят, Сурка Блятер, Євка Потішак, Т. Качур, І Бернацький, В. Мудар, Текля Г. Процкова; по $10.00: В. Миколів, А. Мігоцкий, Т. Мигоцкий, Немидара Василишин, Г. Лепета, Ю. Бойко, С. Бойко, Анна Бойко (Вас.), М. Якимець, Маланка Гуменюк, А. Фіялка, І. Мікдвський, П. Коваль, Настя Содомора, Марія Березюк, М. Василишин; по $15.00: І. Бабяк; по $20.00: І. Левицький, А. Мудар, М. Мудар (Ів.). Дрібними датками зібрано $8.95.

Разом $344.95.

З того вислано дня 24. лютого ц. р. $210.00; кошти пересилки $7.75. Дня 13 мая ц. р. вислано $100.00; кошти пересилки $4.25.

Повторення.

Вислано разом	$310.00
Кошти пересилки	12.00
Загальна сума видана комітетом	$322.00
Загальна збірка в сумі	$344.95
В руках комітету з днем 28. мая ц. р. остає	$22.95

Виділ тов. Просвіта в згаданім селі зажадав своїм листом з дня 30. марта 1925 р. від комітету деяких інформацій зглядом першої посилки в сумі 210 дол., притім зазначив, що ця сума не буде рушена аж до часу, поки бажані інформації не прийдуть. На се односельчане с. Богатковець зібравшися на збори дня 3. мая ц. р. в Укр. Нар. Домі в Ню Йорку, рішили дати такі інформації, а рівнож постановили вислати ще 100 дол. і першу та другу посилку разом в сумі 310 дол. призначити яко поміч для голодуючих селян. Як настануть кращі часи, ці гроші мають бути звернені селянам і зужиті на культурно-просвітні цілі с. Богатковець.

На цім місці згадати треба також про збірку, яку перевели між собою наші односельчане в Варені і Янгставні в стейті Огайо при кінці 1924 р. Збірка принесла була $37.50. На цю суму зложилися по $10: М. Бойко, Г. Данилюк, Д. Данилюк; по $2.00: Г. Василишин; по $1.00: Д. Лазута, Г. Брикайло, Г. Капустинський, О. Глинний, С. Фіялка; по 50 ц.: Г. Фіялка.

Разом $37.50. Вислано $35.00. Кошти посилки $2.50.

Гроші в цілости призначено на бібліотеку для тов. „Просвіта". Комітет сподіється, що односельчане, котрих імен нема між жертводавцями, відкликнуться та подадуть свою помічну руку своїм близьким знакомим, котрим нині голодова смерть заглядає в очі. Для всіх цих подаємо адресу комітету:

Anthony Mudar
200 E. 2nd St.,
NEW YORK, N. Y.

Підчеркнути треба, що, як видно з поданого тут спису жертводавців, з допомогою для наших голодуючих селян поспішили теж односельчани Жиди. Як комітет їм оповів про положення наших селян, вони не жалували своїх датків на поміч нашому селянинови, котрий тої помочи тепер так дуже потребує.

ЛЕЙКВУД, ОГАЙО.

Організація односельчан.

Двох односельчан села Олесина, в бережанськім повіті, в Галичині, діставши зі старого краю листа від Читальні Просвіти з прозьбою о поміч для будови дому читальні в сьому селі, постановили зорганізувати комітет для сеї допомоги. До комітету добрано лишень двох просто з тої причини, що більше односельчан в Лейквуді нема, а ті два не хотіли задля такої причини закидати справи. Вони хотіли доказати, що хочби їх було двох, то й ті можуть щось зробити.

Сей кобітет, зложений з Павла Баривки та Казимира Кшановського, почав роботу й вже зібрав досі деякі жертви на будову читальні в селі Олесині. Жертвували досі:

По $10: Павло Баривка; по $6.00: Казимир Кшановський; по $5.00: Михайло Потихач, Йосиф Пантилимон, Константин Куэда; по $1.00: Никола Павлуцкі, Михайло Мартиняк, Іван Цісельський, Стефан Яремко, Михайло Сова, Василь Варцаба, Стефан Мокрицький, Петро Лящук, Мих. Колодій, Іван Денега, Павло Бучинський, Іван Ліска, Іван Дзат, Ілько Курч, Анна Салук, Ілія Сулій, Михайло Бабяк, Михайло Габко, Михайло Гудима; по 50 ц.: Дмитро Потажний, Григорій Онисик, Григорий Осачук, Стефан Батюк, Іван Телеп, Михайло Гумніцький, Петро Павчук; по 25. ц.: Андрій Мотиль, Стефан Леньк, Владислав Сенетара, і Д. З.;

Разом зібрано суму $54.75.

Її ще не відослано. Комітетет збирає далі жертви на адресу секретаря:

Paul Barelka
2096 Dawd St.,
LAKEWOOD, OHIO.

ТРЕНТОН, НЮ ДЖЕРЗІ.

Збірка на Українське Товариство Педагогічне у Львові.

Ще на свято Христового Воскресення двох трентонських громадян, а саме Іван Мороска й Михайло Бородайкевич потрудилися серед наших громадян, щоби зібрати писанку для Українського Товариства Педагогічного, для секції Рідної Школи, у Львові.

На їх руки отсі громадяни зложили свої жертви:

По $5.00: Іван Бородайкевич, Катерина Наконечна; по $3.00: Іван Мороско, Михайло Бородайкевич; по $2.00: Никола Забитовський, Павло Гульгун; по $1.00: П. Станкевич, Іван Патериха, Михайло Цалковський, Іван Сабат, Василь Христоріз, Михайло Шушко; по 50 ц.: Михайло Пемет.

Було зібрано разом $26, і 50 центів і їх уже післано.

РОВМ, НЮ ЙОРК.

Спростовання.

Комітет будови Народного Дому в селі Новосілки, підгаєцького повіту, просить, щоби в додаток до новинки, котра була поміщена в 130 числі, додати виразно, що гроші до краю вже вислано.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

І один пробує рушити справу.

Гр. Й. Федюк, 103 Емилі Стріт, Филаделфія, Па., одержав на днях листа від Комітету Будови Дому Просвіти в Готові, в товмацькім повіті, в Галичині, в котрім комітет відкликається до жертвенности американських Українців, а головно своїх односельчан, помогти йому при будові „Дому Просвіти". Щоби не занедбати справи, гр. Федюк відкликується до своїх односельчан, щоби вони поспішили зі жертвами на сю ціль. Для започаткування справи, гр. Федюк обіцює жертву в сумі 25 долярів.

ЗБРОЯ УКРАЇНЦІВ У ДАВНІ ЧАСИ.

Оскеп.

Побіч рогатини згадує літопись часто „оскѣпь" — „проскѣпь", „оскепище", в польській мові „ощеп". Здається, що оскеп означає той сам рід зброї, що рогатина або лише в незначній части дещо відмінний. Оскепів уживала на війні не лише піхота, а також стрільці на медведів і кабанів.

Ніж.

Славянське „нож", від низати, уживаний від дуже давних часів, як знаряд конечний в домашньому обході, а також як і оборонна зброя, (пізнійше з нього виробився штилет). До доби бронзової був камінний. Його носив не лише жовнір, але кождий горожанин, купець для власної оборони, за холявою або поясом.

Кий.

Кий (кіл) уживаний в княжу епоху дуже часто в борбі. Наші палочки, костурі то спадок по киях і палицях, з якими ходили колись наші предки. З кия повстала з часом булава, яко символ власти і гідности.

Сокира і топір.

Сокири і топори дуже розповсюднені були колись у війську і купецтві, про що була вже згадка. Ібн-Фолдан бачив у кождого українського купця сокиру. Що до розмірів мала вона бути дещо більша, як скитська. Вістря було каблуковато вигнуте з глибоким вирізом між обухом і вістрям. В археольогічних розкопах найдено дуже добре збережені залізні сокири і топори. Форма тих сокир не однакова. Є ширші, вузші, з меншим і більшим врізом. Декотрі сокири мають по середині округлу дірку і то в части близшій до вістря. Дослідники догадуються, що в ту дірку вкладали прут, щоби при рубанню вістря не дуже глибоко вбивалося в тіло, інакше трудно булоби вбиту в тіло сокиру витягнути. Інші дослідники є тої гадки, що в ту дірку всилювали шнурок, на те, щоби випущену в ворога сокиру можна було назад до себе притягнути. Літопись згадує так: „Бѣбо у него (Мстислава, Мстиславича) топор з поворозою (шнурком) у руцѣ" р. 1216. З сокирою звязані не лише теперішні наші сокири і топори, але і гуцульські топірці. Топорець після получення правдивої сокири з палочкою чи костуром до підпирання або як знаряд оборонний. Робив отже топорець дві служби одночасно.

Меч і шабля.

Дещо більше прийдеться сказати про меч, який відіграв дуже велику ролю у всіх народів середних віків так в часі війни, як і мира так довго, аж його місце зайняла шабля впроваджена народами із Азії. Меч як символ власти і сили, побідного знання війни, у Скитів символ божества, у Греків атрибут Арея, у Римлян Марса. Огненним мечем проганяє ангел Адама і Еву з раю, на християнських зображеннях, але побіджені просять о мер без меча.

Докази про широке розповсюднення мечів у нас в княжу [illegible] менники, але в нашому старому письменстві є богато згадок про меч. Кромі того мечі зображені на ілюстраціях найдавніших, та в многих примірниках доховалися до наших часів.

Ібн-Фолдан пише, що в укр. купців мечі широкі, хвилясті, франконської роботи. Чи дійсно походили від германських Франків, можна сумніватися. Можливо, що були вони роботи варязької, а письменник хотів зазначити, що не були східного походження. В договорі Ігоря з Греками захованім до тепер, сказано, що „Русь" складала присягу на меч: „Нехреищении Русь да полагають щити своя и мечи своя наги (обнажені з похви) и обручи своя и прочая оружья и да клєнуться о вси, яже суть написана на хароті сей". — Згадки про мечі то дуже часті, подибуємо в літописи, що є потвердженням ваги цего рода зброї у нас, без якої годі уявити собі князя або дружинника.

Про меч говорить сам Володимир Мономах в „поученію", який вирвав йому кабан iзза пояса... Про меч у воєводи Претича ми згадували.

Між археольогічними находками в курганах і могилах України находжено великі залізні мечі. В чернигівській могилі найдено широкий і довгий меч около метра довгий з масивною ручкою, майстерно оброблено, посріблено, і кілька інших менших що до величини. Всі ті мечі чужі, не робили їх українські майстрі чи лярні, бо враз з тими мечами найдено бронзову ляпу, золоті і срібні монети і інші річі, яких тоді у нас не вироблялии.

Складові части меча, це вістря, рукоять і піхва.

Вістря плоске в формі тулипану-шувару з обох сторін остре. Були однак мечі лише з одної сторони острі, щось переходового між властивою шаблею і мечем. Уживали їх на сході і у нас. Навіть кілька таких з одної лише сторони острих мечів найдено в розкопках. Вістря меча найдено в Галичині в порівнанню з ручкою занадто масивне, веретеновате, а при кінці майже овальне (вістря), чого нема у варязького меча з Київщини, де обі сторони вістря плівуть майже вздовж рівнобіжно. Галицький примірник зраджує старший вік і гіршого майстра.

Сама рукоять меча бувала ріжна; коротша або довша, як у готських мечів округла, або більше плоска. Рукоять старих укр. мечів коротка, оправна в кістку, дерево або ріг. У норманського меча вона срібна, покрита густо орнаментом, так само як і поперечка, як і головка. Старші мечі коротші, а в 12-му віці довжина їх доходила на метер або й більше. Матеріял, з якого роблено мечі, залізо або бронза.

Хотя довгі, прямі мечі були сильно розповсюднені у нас в княжу добу, та стали навіть невідступним товаришем кождого вільного горожанина, то згодом їх витиснули цілком легкі, криві шаблі.

Трудно відповісти на питання, від котрого саме з народів сходу перейняли Українці шаблю, чи від Хозар, чи Печенігів, або Половців. Можливо, що шабля переходила поволі в ужиття, занесена ще Гунами, як ріда оказія, відтак як воєнна добича від Хозар та Печенігів. Коли те наступило также не знати, бо судячи по письменних згадках, вже в IX. віці, була знана шабля, а в „Слові о Полку Ігор." згадується в характері „руської" зброї. В Чорній Могилі на Чернигівщині найдено шаблю, яку приписують X-му вікови.

Як меч так і шаблю носили при боці, за поясом, на що вказують слова Володимира Мономаха (кабан вирвав йому меч iзза пояса). Наколи мечі стрічаємо і у піших купців, то шаблю носила переважно кіннота. Тут зверну увагу на те, що приходилося мені чути, що в [illegible] славянських, носили довжезні мечі і тр не за поясом, який волочився по землі при ходженні, а були привязувані поясом чи якимсь там пасом чи ременем через рамя.

Піхва мечів була деревляна, збита з дощинок. Бували піхви і шкіряні, себто шкірою оббиване деревляні боки. З зовнішньої сторони їх украшували і розмальовували орнаментом.

В літописях і інших письменних памятниках говориться про угорські, руські, лядські шаблі. Під 1086 р. „Саблею с коня (Мерадец) прободе" записує літопись, а „Слово о П. Іг." „Ту ся саблям потручати о шеломи половецкія"...

Шабля взяла верх над мечем тому, що вона показалася о много лекшою, спосібнійшою, делікатнійшою, а головно тому, що ріжуча сила шаблі о много більша, бо вістря шаблі падає скісно, під кутом острим до тіла, та вигіднійше було нею рубати.

(Конець буде).

ДОПИСІ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Організація української православної церкви для протесту проти конкордату.

Дня 24. мая сього року пасейські Українці зібралися були на велике віче, щоби оборонити честь українського народа та заявитися в справі польсько-римського конкордату, що віддав українських католиків як худобу в польську неволю. Щоби сей протест вийшов рішучим, вічевики постановили заявити перед цілим українським народом, що вони рішилися зірвати раз на завсігди з Римом, заявити всему світови, що пасейські Українці раз на все зривають з тою церквою, котра братів у старім краю віддає в польські кайдани. Від того дня пасейські Українці будемо самі творити своє життя й правити своєю церквою на свою користь, і в своїй церкві будемо організувати народ для боротьби за волю, державну самостійність 40 міліонового українського народу. Пасейські Українці рішили не признавати ніяких договорів, котрі повстали проти волі українського народу. На рішуче покривдженнє наших інтересів ми рішили відповісти такою самою рішучістю.

По вічу наша громада взялась широ до праці, щоби виконати ухвалу віча. В першу неділю по вічу, то є 31. мая, відбулось перше богослужениє в гали Президент Парк Гол. Богослуженнє відправив о. Марущак, український православний священик з Нюарку. На богослуження зійшлося поважне число народу.

Почалось богослуженнє. Ніколи не забуду сього богослуження кождий з нас памятав, що в той самий час, коли Рим і Польща примушує нас молитися в українських католицьких церквах за існованнє Польщі та за здоровля польського президента ми маємо щастє молитися до Бога за український народ, за українських борців, що поклали свої буйні голови за свободу України, за українську державу. Коли священик завізвав присутних молитися за Україну, в очах всіх зібраних станули сльози радости. Весь народ плакав зі зворушення. Думками перенеслися на Україну, на Запороже, у Січову церкву, де козаки збиралися в похід за волю України, а священик молився й благословив славне козацтво.

На проповіди о. Марущак виголосив зворушаючу проповідь до зібраних. Згадав про положення наших братів в польськім ярмі. Він пригадував на слова св. Євангелія, як Син Божий пішов в Єрусалим і був преданий архієреям і книжникам. Як ті Його судили, як вони Його ненавиділи за ті прикрі слова правди, які Ісус їм давав за весь час свого навчання. Архієреїв і книжників не зворушив вид скатованого Христа. Вони жадали від римського уряду потвердження їх засуду. І Пилат умив руки й потвердив.

Таке сталося з українським народом. Польща, відвічний ворог української державности, мучила від віків, катувала наш народ. Ніякі муки не мягчили її серця, але він не подався. Польщу ще більша лють взяла. Вона хотіла запекти замучений народ в найболючійше місце. Вона задумала вдарити в його релігійні почування. Вона зажадала від Риму перемінити українських католицьких церков на місце політичної агітації для польської держави. І Рим, як колись Пилат, не змилосердився над замученим українським народом, над катованими українськими дітьми й жінками, над опльованими українськими святочами. Він, як колись Пилат, вмив від усего руки й підписав польський вирок смерти на український народ. Так повстав польсько-римський конкордат. В імени Бога поручив Ляхам нищити український народ. В палатах Ватикану в Римі і колишніх королівських палатах у Варшаві доконано нашу Батьківщину. Поругано її, розпято, а коло гробу поставлено ляцьку сторожу, конкордат. І міліони тих, що будували храм свободи, святиню української державности, заніміли, дивлячися на страшну неправду, на злочин над злочинами. Так зробив св. отець, за котрого ми молились по своїх церквах. Не диво, що так радіють Ляхи, що справляють бенкети в честь папи, й викликують: „Нех жиє свенти ойцец!“

По Службі Божій началась панахида за борців, що полягли за волю України. Молились зібрані зі священиком за героїв, що поклали буйні голови за Неньку-Україну. Молили Бога, щоб Він їх не кидав, коли всі вже покинули і віддали їхню землю ворогам на жир. Молили Бога, щоб не допустив в наше серце чорної зневіри, щоб серце наше не плакало, а щоб стало твердим, рішучим. Нова віра вступила в наше серце від молитви. Ні! Ще не вмерла Ти, Велика наша Страдальнице, Мати-Україно! Ми збережемо Твою честь, відкинемо нову наругу на Тебе. Ми обмиємо Тебе, наша рідна Нене-Україно, з крови, що її Тобі кат пустив, вигоїмо Твої рани, Україно, зробимо все, щоб заплакане й струджене Твоє лице усміхнулося. Від нині кидаємо в безодню римсько-польські кайдани.

По панахиді відбулись збори, на котрих засновано Українську Православну Парохію в Пасейку.

До уряду сеї парохії увійшли: гр. Дмитро Лещишин, яко предсідатель; гр. Михайло Пипюк, яко заступник предсідателя; гр. Лесьо Сисин, яко секретар рекордовий; гр. Іван Дидьо, яко секретар фінансовий; гр. Йосиф Сагайдак, яко касієр; гр. Іван Олексевич, яко заступник касієра; гр. Стефан Маїк і гр. Евгеній Королишин, яко гростіси, а громадяни Григорій Гришко, Василь Хомяк, В. [illegible] М. Федьканиц, І. Дениш, Гр. Процович, М. Табачук яко колектори.

Межи сими урядниками просто нема людий, які не належалиби попередно до української католицької парохії. Не безбожники се, як се говорять проти нас прихильники поримщення-поляшення українського народу, але люди віруючі, які від десяток літ піддержували церкву своєю кервавицею. Не люди се, яким байдужа віра, як се видно з того, що просто кождий урядник нової церкви до недавна лишень служив урядником або тростісом у греко-католицькій парохії. Прихильники римщення й польщення нашого народа радять нам сидіти тихо, не протестувати, покірно гнути свої карки в римо-польське ярмо. У відповідь на сі польсько-римські підшепти, на сю ганебну відповідь рабства, пасейська українська громада відповіла рішучим зірваннем з Римом і Варшавою.

Лесьо Сисин.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітинг відбудеться в суботу 13. червня, точно о год. 7-мій вечером в гали парохіяльній під ч. 4950 Савт Палайна ул. Кождого члена обовязком явитися на той мітинг, бо будуть важні справи до полагодження. Напоминається членів, щоб вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Чорній, секр.

ГАМТРАМК, МІЦ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що мітинг відбудеться 14-го червня 1925 о год. 2.30 пополудни, в гали Укр. Хати, під ч. 2240 Грейлінг ул. Проситься всіх членів явитись бо будуть важні справи до полагодженя. Урядники бажають увільнити членів на сім мітингу через яких два місяці від присутности, бо кождий бажає відпочинку через горячі дні. Тому всі важні справи будуть полагоджені на сім мітингу. Члени, котрі схотять увільнитися від мітингів, мусять заплатити наперед. Вкладки будуть відбиратися що місяця точно. Пригадується членам, що завдяки ухвалі 16-тої конвенції, принимається той послідний місяць без вступного до Тов. і до У. Н. Союза. — Андрій Патра, предс.; Іван Курчак, секр.

ФАРЕЛ, ПА. Бр. св. П. і П., від. 285, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 14. червня, о год. 2-ій пополудни. Всі члени обовязані явитися на сей мітинг, бо суть важні справи до полагодження. Дальші мітинги будуть відбуватися в польській сокольній гали під ч. 1013 Emerson Ave., Farrell, Pa. — В. Гладьо, предс.; В. Федорчик, секр.; М. Забич, кас.

ВІЛКСБЕРИ, ПА. Бр. св. Василія Великого, від. 278, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 1-ій год. попол., в неділю, 14. червня в гали церковній на N. Rever St. Будесь обговорювати справу організовання нових членів. Неявившийся член заплатить кари 1.00, а урядник 2.00 дол. — Йосиф Гоменюк, предс.; Йосиф Крохмалюк, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 3-ій год. попол., в неділю, 14. червня, в гали Антона Турка, 814 Мейн ул. Буде вибір надзирателів хорих і справа фотографії молодечого відділу. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00. — Н. Колодій, предс.; І. Соколовський, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Зап. Січ, від. 234, повідомляє своїх членів, як місцевих так і позамісцевих, що звичайний мітинг відбудеться в пятницю, 12-го червня, точно о год. 7.30 вечером, в гали Лютвина, при 69 S. Park St. Кождий член знаючи обовязки організації, повинен явитись на сей мітинг в точно приписаний час. Також даєся до відома кождому членови, що на случай коли член захорує, повинен повідомити фінансового секретаря не пізніще як до трох днів. Коли хорий член не повідомить секретаря, або надзирателів хорих протягом сього часу, буде неуповажнений до запомоги. Уряд Тов. запорядив, щоби кождий член на сьому мітингу доручив свою точну адресу. Член з важної причини не будучи на мітингу, має доручити свою адресу через почту до фінансового секретаря, на адресу George Hvizd, 533 Bond St., Elizabeth, N. J. — С. Федірко, предс.; Ілія Черчіл, кас. Никола Ільків, секр.

БАЛТІМОР, МД. Отсим повідомляється всіх членів Бр. св. Тройці, від. 320, що піврічний мітинг відбудеся дня 14. червня, в церковній гали, зараз по Службі Божій. На мітинг проситься всіх членів, бо будуть важні справи до полагодження, як: вибір рекордового секретаря і піврічний звіт фінансового секретаря. Будесь принимати нових членів без вступного; тож котрі з членів мають знакомих проситься привести на сей мітинг, бо се послідний мітинг без вступного. — Йосиф Приймак,

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подаєсь до відома членам Тов. „Любов", від. 45, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. червня, в домі Тов. Ам. Горожан, 847 N. Franklin St., о годині 6-ій вечером. З причини що зараз пополудни буде „Народне Віче" мітинг переноситься на пізнійше. Проситься членів прибути на збори бо є богато справ до полагодження. — В. Стриковський, предс.; Д. Веселик, кас.; Т. Малик, секр.

КОГУС, Н. Й. Уряд Бр. св. Петра і Павла повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться 14. червня в неділю, в гали парафіяльній. Проситься всіх членів явитись на сім мітингу бо маємо богато важних справ до полагодженя. — Гр. Недільський, предс.; У. Петрик, писар.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє, що місячний мітинг товариства відбудесь о 1-ій год. пополудни в неділю, дня 14. червня, в гали церковній при Райс і Оклєнд Булварк. Проситься всіх членів прибути і зложити свої вкладки. Кождий повинен припровадити хоч одного члена бо тепер добра нагода вступити до У. Н. Союза без вступного. — Т. Перяк, предс.; Гр. Чикало, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Тов. Згода, від. 294, повідомляє, що піврічний мітинг відбудесь о 7-ій год. вечером, в суботу дня 13. червня в гали церковній на Гренд стріті. Кождий член має явитися бо буде справозданє з пікніку і другі справи до полагодження. Будесь принимати нових членів до Союза ще сего місяця без вступного а до Тов. після ухвали. Довгуючі мусять заплатити, бо будуть суспендовані. Неявившийся член заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00, кара не буде дарована. — Н. Моссора, предс.; Яків Салій, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеться в суботу, 13. червня в гали церковній під ч. 34 Біч ул., точно о годині 7. вечер. Кождий член має прийти на сей мітинг і вирівнати свої довги. Контрольна комісія здасть своє справозданє; буде справа пікніку і посвячення церкви в Ансонії, Конн, чи тов. візьме участь. Будесь принимати нових здорових кандидатів без оплати вступного. — М. Галькевич, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що слідуючий мітинг відбудесь в суботу дня 13. червня 1925, в гали Укр. Робіт. Дому під ч. 15 Іст 3-та улиця, початок точно о годині 8. вечер. Обовязком кождого члена явитись конечно, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Ставчанський, секр. фін., 38 Chauncey St., Astoria, L. I.

МАГАНОЙ ПЛЕЙН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 28, подає до відома всім своїм членам, що піврічний мітинг відбудеться 14. червня в неділю, в церковній гали. Проситься всіх членів зійтися, бо будуть важні справи до полагодження. Хто не прийде, заплатить 50 ц. а урядник 1.00 кари. — І. Музика, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Михаїла, від. 142, повідомляє всіх членів, що мітинг піврічний відбудеся в суботу, 13. червня, о год. 7.30 вечер. Проситься всіх прибути, бо суть важні справи до полагодження. Припоминаєсь Вам, щобисьте привели нових членів, ми радо приймемо. Мітинг відбудесь під ч. 83 Livingston St. Неявившіся члени заплатять кару після статута. — Андро Поливчак, предс.; Яцко Лещак, кас.; Петро Остапчук, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що після рішення послідного мітингу, скликуєся загальні збори на суботу, 13. червня на 6. год. вечером. Збори відбудуться в St. Boniface Hall, 435 Main St., Paterson, N. J. Дорогі браття Українці: — справа дуже важна для нас тому прийдіть всі як один на сі збори. Будинок котрий хочемо купити є на продаж на дуже легких услівях і надаєся на школу і церков. — О. Баран, П. Криловський.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся в неділю дня 14. червня точно о годині 11.30 перед пол., в гали під 387 Grand St., Jersey City. На порядку нарад буде справозданє урядників як також контрольної комісії. Будемо приймати нових членів без вступного до Тов., і У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить 50 ц., а урядник 1.00 кари. — Ів. Сосульський, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Повідомляється членів і членкинь Тов. Українська Січ, від. 170, що місячні збори відбудуться в пятницю, 12. червня (June), під ч. 72 Morris St., Jersey City. На денному порядку є много справ для полагодження — тому проситься усіх шанових членів і членкинь конечно прибути. Початок зборів о год. 7.30 вечером — Й. В., секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, що піврічний мітинг відбудеся дня 16. червня 1925, в гали церковній, точно о 7-ій год. вечером. Проситься членів прибути на сей мітинг, позаяк є важні справи до полагодження. Контрольна комісія буде здавати справозданнє за пів року діловодства уряду. Звертаєсь увагу членам, щоби вирівнали свої залеглости без ріжниці чи довгує за один чи два місяці. — Лев Бачинський, предс.; Андрій Бирич, секретар.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повнесших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".